

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, péntek 1908. november 6.

233. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Munkásbiztosítás.

A képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén, a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása közben nagy és érdekes vita folyt a munkásbiztosítás ügyéről. A vitát maga a költségvetés előadója Nagy Emil kezdte, a ki a munkásbiztosításra vonatkozó költségvetési tétel ismertetése után körülbelül ezeket mondta:

Hibásnak tartana olyan irányt, amely munkásjóléti intézmények terén teljesen külföldi képeket tart szem előtt. Ugyanis a nyugati országokban megerősödött egy hatalmas ipari imperium, s a mikor az ipar vagyoni ereje már óriási mértékben kifejtett, akkor kezdték követelni a munkaadók fokozott és mind terhesebb áldozatkészségét. Ez így helyes volt. Gazdag és erős ipar veszedelem nélkül vállalhat magára új terheket. De nálunk a dolog másként van. Különösen a kisipar állandó válsággal küzd. A kis iparos alig tud megélni. E mellett fájdalommal kell tapasztalnia, hogy munkáinak nagy része politikai terrorizmus kezébe esett s nem csak buzgalommal nem támogatják az ipari termelést, de sokszor valóságos ellenségei annak. Ilyen helyzetben nem lehet azt követelni, hogy az a kis iparos, aki alig tudja viselni terheit, szociálista munkása javára valami jó lélekkel vállaljon magára újabb súlyos terheket. Már pedig a betegesítő és munkáspénztár költségeinek a jövő képe, különösen néhány év múlva, igen súlyosnak ígérkezik s a jövő a kis- és középiparosokat méltó aggodalomba ejti.

De ezen az anyagi szemponton kívül van itt egy még súlyosabb erkölcsi szempont.

Ugyanis ezen betegesítő pénztárakban országszerte, valamint a középponti pénztárban mindenfelé tipikus szociálista vezérek igen nagy állásokat kaptak. Bokányi 6000 koronás állásban ül, Kiss Adolf és Grosszmann Miksa nemzetközi szociáldemokrata agitátorok 12.000 koronás állásokba jutottak; országszerte ez a helyzet a kerületi pénztárak nagy részében is.

— Roppant elkedvetleníti őt — ugymond a szülő — s vele sok képviselőtársát, valamint az egész iparosságot, hogy éppen a nemzeti irány uralma alatt történik olyasvalami, hogy a hazafias magyar iparosság nehezen szerzett filléreiből hazaellenes izgatók uralkodnak, majdnem államtitkári fizetésekkel.

Igen nagy elkeseredést szült ez a tisztességes és mai társadalmi rend érzelmi talaján álló iparosság körében, mely a szociáldemokratákról épp úgy gondolkodik, mint a szülő. Azt lehetne mondani, hogy a munkaadók mért nem áltak részen s miért engedték ezeket a szociálista vezéreket megválasztani? De ez az ellenvetés nem állná ki a bírálatot. Mert az általános tapasztalat, hogy a polgári elem, különösen valamely intézmény működésének a kezdetekor nincs oly jól szervezve mint a szo-

ciálisták s az a hiba, hogy a törvény ezt az igazságot félreismerve, a paritást írta elő, pedig ez a paritás a gyakorlatban annál is inkább szociálista uralmat jelent, mert nálunk a szociálisták nem józan gazdasági elv alapján, hanem politikai terrorizmussal szervezték a munkásságot, ugyanilyen terrorizmussal s valóságos fegyelmi hatalommal dolgoznak mindenféle választás körül, a mi a polgári elem körében csak későbbi lassu kifejlődés eredménye lehet, ámbár ezt a szervezethez oly mértékben, mint ahogy az nálunk a szociálistáknál van, talán sohasem fogja elérni.

Még tetézi a bajt, hogy például Sarkadi és Grosszmann nélkülözik a szabályos minősítést is, s ezt elengedték nekik, úgy hogy minden előképzetség nélkül ülnek 14.000 koronás állásban, míg más tisztességes hivatalnok óriási előképzettséggel sem ér el soha ilyen állást.

Ez lehetetlen állapot. Valósággal odaadó érzéssel bizik a miniszterben s éppen e bizalomnál fogva, mely teljes őszinteséget tesz kötelezővé, kéri, hogy sürgősen reformálja törvényével az intézményt. Tegye államivá, nevezzen ki hivatalaiba tisztességes, hazafias képzett tisztviselőket, szüntessék be az iparosok terhére menő fényűző működést, s szűnjék meg az az állapot, hogy akik egy nap mint szociáldemokrata izgatók gyűlöletesek az iparosok előtt, másnap mint az iparosok pénzéből előkelően fizetett nagyurak uraskodjanak és gorombáskodjanak a derék, szorgalmas, hazafias iparos gazdákkal. Félő, hogy leghűbb választóink fognak ilyenek után tőlünk elfordulni, de hiu ábránd azt hinni, hogy viszont talán a szociálistákat nyertük meg. Különösen kéri a minisztert, hogy benyújtandó ipartörvénybe semmiképpen se engedje bele ezt az ugynevezett paritást, mert látjuk, hogy mit jelent ez a gyakorlatban.

Kossuth Ferenc miniszter: Kétségkívül vannak aggodalmak a kisiparosok körében, de ezeknek részben a munkaadók is az okozói. A paritás tényleg nincs meg, mint a törvény kontemplálja, mert a munkaadók nem jelennek meg a gyűléseken, míg a munkások abszolút fegyelmezve vannak. Ennek tudható be, hogy a kerületi pénztárak alkalmazottai közé több helyen vidéken szociálisták kerültek be. Ismerteti azokat az intézkedéseket, melyek folytán ki van zárva a lehetősége, hogy a betegesítő pénztárakban ülő egyének bármely szervezetnek tagjai lehessenek, vagy aktív politikában részt vehessenek. Az országos pénztár 42 tagu szemlézete között egyetlen volt szociálista egyén választott meg. Ami a fizetési kötelezettséget illeti, abból ki vannak zárva a veszély nélküli iparágakat üzők, továbbá azok az iparosok, akik segéd nélkül dolgoznak. Részletesen, számokkal mutatja ki, hogy az az áldozat, amit ez a törvény a kisiparosokra rótt, valóban jelentéktelen. De a bajokon segíteni fog. Reméli,

hogy előtte szólót is részben megnyugtatta felelete, ha talán egyelőre nem is egészen.

Buza Barna: Épp úgy föltétlen bizalommal van a miniszter iránt, mint Nagy Emil, de viszont mindazokat, amiket Nagy Emil elmondott, ő is, sajnós, erősíteni kénytelen. sőt az általa elmondottakat azzal egészíti ki, hogy e pénztáraknál igen pazarló gazdálkodás folyik. Valósággal fényt üznek a pénztáraknál uralomra jutott szociálisták. S ez bántja a munkás iparosságot, ez keseríti el őket, nem éppen az, hogy nagy áldozatokat kell hozniok. Furcsán is érezheti magát az a tekintélyes iparos, aki talán ma elbocsátott valami agitátort s ugyanaz másnap ugyiszólván hivatali főlebbvalója nagy fizetéssel, uri móddal, míg az a törekvő iparos alig tud megélni. Ismer egy esetet, amelyben a pénztár igen jól meglehetne egyszerű helyiségben is, de e helyett 2400 koronás erkélyes lakást béreltek a pénztárnak. Az ilyen dolgok nagyon fájnak az iparos munkaadóknak. Minek kellett itt éppen Grosszmannnak és Bokányinak, valamint társaiknak horribilis fizetéseket adni, különösen mikor semmi előképzetségük sincs. Szóló is orvoslást kér ezekre az állapotokra.

Kossuth Ferenc részletesen válaszol Buza Barnának s kijelenti, hogy intézkedni fog, hogy a pénztáraknál költekező gazdálkodás ne folyhasson s oda fog törekedni, hogy ez az áldásosnak induló intézmény a kezdetleges bajoktól megtisztíttassék. Grosszmann és Sarkadi még mincsenek véglegesítve.

Nagy Emil: Megnyugvással veszi tudomásul a miniszter kijelentését, hogy a bajokon segíteni akar. De ez a novelláris törvényvel történhet, mert a hivatalokban bent ülő szociálista vezérek életfogytiglanra választottak meg. Hogy a paragrafus megtiltja ezeknek továbbagítást, az nem zárja ki, hogy suba alatt épp úgy agitáljanak továbbra is.

Ezek után a bizottság a tételt elfogadta.

— A nemzetközi konferencia és Oroszország. Bécsből jelentik: A tegnapi ideérkezett orosz konferencia program a következő pontokat tartalmazza:

1. Bulgária függetlenségének elismerése és meghatározása Törökországgal szemben való pénzügyi kötelezettségének, esetleg a vasúti kérdés szabályozása.

2. Bosznia és Hercegovinának Ausztria és Magyarország által történt annexiója.

3. A novibazári szandzsák Törökország részére való visszaadása.

4. Kréta Görögország által való annexiójának elismerése és a berlini szerződés 23. parafusának eltörlése.

5. Etörlése a berlini szerződés 61. pontjának, amely az örményekről szól.

6. A Montenegró szuverenitási jogait elhatároló korlátozások eltörlése.

7. Kedvezmények, amelyeket Szerbia és Montenegró kapnának.

8. Ohajtandó a dunai egyezmény revíziója.

9. A kapituláció és a törökországi idegen postákra vonatkozó határozmányok megváltoztatása.

Az orosz jegyzékből kitűnik, hogy nem feleltek meg a valóságnak azok a hírek, amelyek azt mondták, hogy Oroszország tiltakozni fog Bosznia és Hercegovina annexiója ellen. Lehet, hogy az orosz sajtó egy részében ezt a gondolatot lanszirozták, tehát az is, hogy a дума képviselők egy része szintén szeretné, ha megvalósíthatnák ezt a tervet; valószínű azonban az is, hogy a Pétervárotól időző szerb küldöttség vezetői a mellett szeretnének kedvet csinálni az orosz intéző körökben, hogy ezt a tervet megvalósítsák; valószínű tehát az is, hogy maga a hír, amely Pétervárról repült szét a világba, hogy ugyanis Oroszország tiltakozni fog Bosznia annexiója ellen, szintén Pasic befolyásában találja forrását; a valóság azonban az, hogy az orosz jegyzék még csak arról sem beszél, hogy Bosznia annexiója vita alá bocsátassék.

Éppen így kerüli az orosz javaslat azt is, hogy megmondja, hogy mik legyenek azok az avantageok, amelyeket Szerbia és Montenegro kapnának; az orosz jegyzékben területi kompenzációról pedig éppenséggel semmi szó sincs.

Megjegyzendő az is, hogy szó sincs az orosz jegyzékben kréta annexiójáról, sem pedig a Dardanellák kérdéséről. A bécsi diplomáciai világban meglehetősen jó hatást tett, hogy az orosz jegyzéknek olyan a fogalmazása, hogy további tárgyalás alapjául szolgálhat; valószínű is, hogy most Ausztria Magyarország és Oroszország közt tárgyalás fog kezdődni, amelynek az lesz a célja, hogy az orosz jegyzékben váolt programnak megadják a valódi és részletes tartalmát. A tárgyalás elébe nem néznek reménytelenül.

UJDONSÁGOK.

— **A kereskedelmi kamara ülése.** A kereskedelmi és iparkamara tegnap este 6 órakor Meynier Henrik elnöktele alatt ülést tartott, melyben a következő fontosabb ügyek kerültek tárgyalásra:

Uj dock. Felolvasatott a kereskedelemügyi m. kir. miniszter átirata, melyben arról értesíti a kamarát, hogy megbizta a helybeli Danubius társaságot egy a fiumei kikötő tengerészeti igényeinek megfelelő új dock építésével.

Az új dock 1910. május havában készül el.

Uj hajójárat Braziliába. Az osztrák Lloyd közli, hogy jövő év január 1-étől Fiume érintésével, új havi járatot fog Braziliába indítani. Az ut 20 napot fog igénybe venni.

Kőolajgyártás. A hazai kőolajipar társaság a kőolajgyártás kontingentálását javasolja.

A kamara a kamarai titkár javaslata alapján nem pártolja a nevezett társaság kérését mert nem szabad a kőolajkereskedelmet megszorításnak kitenni.

Karácsonyi munkaszünet. Következik a miskolci kamara megkeresése, melyben támogatást kér, abbéli állásfoglalásához, hogy a karácsonyt követő vasárnapra már most mondasék ki a kivételes vasárnapi munkaszünet.

Minthogy ezen eljárás már a fővárosban is már érvényben van, a kamara hozzájárul a javaslatához.

A munkásbiztosítás. A szentesi ipartestület mozgalmat indított a munkások biztosítására szolgáló Országos Munkásbiztosító pénztár felosztására.

Conighi mérnök javasolja, hogy mielőtt e tárgyban állást foglalnának.

A helybeli kerületi betegsegélyező pénztár véleményét kellene ismerni és hozzáteszi, hogy a munkásbiztosítási törvény mindeddig Fiumében nincs életbe léptetve. A kamara hozzájárul Conighi mérnök álláspontjához.

A fiumei törvénykezés siralmas viszonyai. A titkár a helybeli kereskedők és iparosok együletének következő átiratát olvassa fel:

Általános a fiumei kereskedői körök panasza ama szomorú állapot fölött, mely a helybeli bíróságoknál a polgári és kereskedelmi bírásokok tekintetében érvényben van.

A legnagyobb akadály, amely lehetővé teszi a pereknek a végtelenségig való elhúzását az a régi 1852-ből származó Bach rendszerű perrendtartás, mely itt még mindig ér-

vényben van, míg az ország belsejében és Ausztriában a peres eljárás ettől teljesen különbözik, gyorsabb és nem olyan költséges.

Tagjaink kérésének engedve, azon kérelemmel fordulunk a t. kereskedelmi és iparkamarához, szíveskedjék komolyan figyelembe venni ezen a mi kereskedelmi bizottságunknál levő abnormális helyzetet és tanulmány tárgyává tenni, hogy miként lehetne ezen, piacunk, kereskedelmi menetét oly nagy mértékben hátrányosan befolyásoló állapotot megszüntetni.

Ezenkívül bátrak vagyunk a tisztelt kamarára figyelmét egy másik visszasságra felhívni, mely a helybeli bíróságoknál létezik s amely a kereskedelmi kar érdekeit érzékenyen károsítja.

A bagatell ügyekben a szóbeli perek hetenként csak egyszer vétetnek fel, vagyis csak szerdán, más napokon szóbeli perek nem adhatók be, miért is a kereskedő kényszerülve van 8 napig várni, vagyis egyik szerdától a másikig, amíg követelését adósával szemben bejelentheti úgy, hogy az adós időközben mindenféle módon kibújhat kötelessége alól.

A beadvány végül kéri a Bosznia és Hercegovinában foganatosítandó eljárás egyszerűsítését.

A titkár megjegyzi, hogy a beadvány indokolt, de kijelenti, hogy be kell várni még itt is az új sommás eljárás lesz bevezetve.

Konstatálja továbbá, hogy a bagatell-perekben a szükséges helyiségek és tisztviselők hiánya miatt hetenként legfeljebb kétszer lehetne emelni a tárgyalások illetve perfelvételek számát. Kijelenti továbbá, hogy tény az, miszerint a Bosznia és Hercegovinában foganatosítandó végrehajtási eljárást egyszerűsíteni kellene, de e tekintetben az igazságügyi minisztériumhoz kell az egyesületnek fordulnia.

Ezzel az ülés véget ért.

— **Kitüntetés.** A király a személye körüli miniszter előterjesztésére dr. Horváth Ödön kereskedelmi minisztériumi miniszteri segéd-titkár, szaktudósítónak, ki évekket ezelőtt a fiumei kormányzósághoz volt beosztva, buzgó szolgálatá elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjé adományozta.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület holnap, pénteken este 6 órakor ülést tart.

— **Kuranda Duczi esküvője.** Kuranda Emil udvari tanácsosnak az Adria tengerhajózási rt. vezérigazgatójának Duczi leánya ma délután fél négy órakor esküdtött örök hűséget az abbaziai apátsági templomban Pateras de Castelluccio Raoul márkinak. A menyasszony násznagya Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó, a vőlegény pedig Lánzy Leo főrendiházi tag, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke volt. A délszaki növényekel feldíszített templomot szorongásig megtöltötte a megjelent előkelő közönség, melyben a magyar, osztrák és olasz arisztokrácia számos tagja is volt látható.

A fiatal házaspár mely immár tegnap tartotta meg az esküvőt, ma este hosszabb külföldi nászutra indul.

— **Megszurta a sógorasszonyát.** Brun Anna a Via S. Girolamo utcában levő Alla Citta di Pisino kocsmá volt tulajdonosának neje tegnap este 7 óra tájban 12 éves kis leányával és Sirolich Pászkal albonai kereskedővel a Corsia Deákon sétált, midőn egyszerre Brunnának Stella János nevű barlettai illetőségű sógora állt velük szemben. Stella nagyon izgatottnak látszott és rövid szóváltás után sógoranjére vette magát és késével a nő arcán a homloktól egész a jobb szeméig terjedő szurást ejtett. Az asszony a szurástól összeesett, mire a merénylő futásnak eredt. Egy Pillepich nevű egyén több jelenvolt szemtanu segítségével utólrta és egy rendőrnök adta át.

A megsebesült nőt az első segélynyújtás után a kórházba szállították. Sérülése nem életveszélyes.

— **A zágrábi szerb foglyok éhség-sztrájkja.** Zágrábból jelenti tudósítónk, hogy a nagyszerb propagandában való részvétel miatt a vizsgálati fogságban levő vádlottak éhség-sztrájkot kezdtek. Milics szerb pópa már innen-onnan egy hete egy falatot sem evett, Pribicevics Valérián szombat, a többi fogoly pedig vasárnap óta nem eszik. Egyes lapok azt hirdetik, hogy az ügyészség láncra verésével való fenyegetéssel akarja őket az éhség sztrájk-tól eltéríteni, ezek a híresztelések azonban nem felelnek meg a valóságnak.

— **Imrenapja.** A kórház-utcai állami elemi fiúskola ma délelőtt tartotta meg a szokásos Imre-ünnepélyt, melyen az Imre-alapítvány arany tizkoronás jutalomdíja kiosztásra került. A IV. osztály három legjobb tanulója Lukits Gyula, Scholtz Endre és Lenaz Hugó lévén, ezek közül a díjat Lenaz Hugó IV. b) osztályu tanuló nyerte el.

Ugyanezen iskolaépület első emeletén levő m. kir. állami polgári fiúiskolában is lélekemelő ünnepélyt rendeztek az Imre-alapítvány jutalomdíjának kiosztása alkalmából. A jutalomdíjat, 20—20 koronát aranyban, az intézet két legszorgalmasabb és kölességteljesítő növendéke, Potzner Henrik IV. a) és Kresojevics Milán III. a) osztályos tanuló nyerték el.

— **A meggyilkolt honvéd temetése.** Tegnap délután fél négy órakor folyt le a tragikus módon meggyilkolt Kalmár József honvéd temetése. A szomorú aktushoz kivonult a helybeli honvéd század valamint a helybeli Jellačić gyalogezred egyik százada az ezred zenekarával. A halottasház közelében a honvédség tisztikara foglalt helyet élén Glatz századosal. A menet ázután bekisérte a szegény honvédet a temetőbe a megásott sirig. Elül vitték a koporsót, melyen a honvédtisztikar által adományozott gyönyörű magyar lobogós koszoru volt. A koporsó mögött a honvéd bátyja és két nőismerőse, a honvéd tiszt és óriási néptömeg haladt. A nagy kíséző tömeget a honvédség egy százada zárta be.

— **Lezuhant egy épületről.** Pechlin alközségben tegnap Stimaz Rezső 16 éves munkásfiú egy épülőfélben levő házról hat méternyi mélységbe zuhant és meglehetősen súlyosan megsebesült. Egy ott levő rendőr kíséerte be a mentőkhöz.

— **A kikötőből.** November 5. Érkezett: „Byron” angol gőzös Teodóból üresen; „Andrássy” magyar gőzös Valenciából 3600 zsák rizsszel, 900 zsák kénnel, 160 láda narancscsal és 100 tonna vegyes áruval.

Indult: „Szapary” magyar gőzös Marseillebe 320 tonna vegyes áruval és 200 tonna fával; „Nippon” osztrák gőzös Calcuttába 3200 tonna cukorral, 200 tonna fával és 100 tonna vegyes áruval; „Sappho” angol gőzös Hullba 300 tonna liszttel, 1680 tonna fával és 120 tonna vegyes áruval.

x Kiss szerencséje nagy! Köztudomásu, hogy a m. kir. osztálysorsjáték tervezete a legkedvezőbb nyeresi esélyeket nyújtja. Nagy nyeresmények mellett számos kisebb nyereségek vannak és különösen az, hogy a fele a kibocsátott sorsjegyeknek — tehát minden második — nyer, az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencséjét. Ezer és ezer ember lett így módon szerencsésül gazdaggá. Az új sorsjáték I. osztályának húzása november 19. és 21-én lesz. Tegyen szerencsekísérletet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert Kiss bankházában (Budapest, Kossuth Lajos-utca 13.), mert pontosan és lelkiismeretesen szolgálja ki vevőit és mert Kiss szerencséje nagy!

— **Zágráb és a császárbüblem.** Zágrábi tudósítónk jelenti, hogy rendkívül érdekes közgyűlése volt tegnap Zágráb városának. A közgyűlésen rendkívül sok városatya jelent meg, mert arról volt szó, hogy a király 60 éves császári jubileumát minél fényesebben üljék meg. Az ünnep rendezésére, mely ez évi december 2-án fog lefolyni, külön bizottságot küldöttek ki. A tanácskozás során a horvát-szerb koalíció emberei indítványt terjesztettek be, hogy a város 20.000 koronát szavazzon meg az ünnepies kivilágítás költségeinek fedezésére. A Starcsevics-párti Gasparics ellene volt az indítványnak, mert a horvátok rajongó szeretettel voltak a dinasztia iránt, azért bátran rá lehet bízni a kivilágítást a város lakóira. Majd Hrusztics szólalt föl, aki azt indítványozta, hogy hódoló fölratot terjesszenek az uralkodó elé az annexióért, amelyben arra kérjék, hogy Boszniát és Hercegovinát Horvátországhoz csatolja. Az einöklő főpolgármester erre kifejtette, hogy az indítvány második részét nem bocsátja szavazás alá, mert ez nem vág a közgyűlés hatáskörébe. Majd Tomasicus volt miniszter szólalt fel, aki nem volt ugyan ellene az indítványnak, de azt ajánlotta, hogy várják meg a magyar és osztrák parlamentnek ez irányban való döntését. A közgyűlés ezután elfogadta Hrusztics indítványának első részét, míg a második részét a főpolgármester nem bocsátotta szavazás alá.

— Az amerikai magyar bank. Newyorkból jelentik, hogy a „Magyar Amerikai Bank“ iránt mint szélesebb körben nyilvánul meg a bizalom. Nemrégben Newyork állam letéthyül jelölte meg a bankot. Ujabbán pedig Newyork város nevezte ki letéthyül a „Magyar Amerikai Bank“-ot.

— Villamos berendezés szállítása. A m. kir. államvasutak igazgatósága a fiumei I. számú tárház villamos világítási berendezésének szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatokat „Ajánlat 270,364/908. számú“ felírással november 10. déli 12 órára kell beadni a m. kir. államvasutak gépészeti főosztályában (Budapesten, Andrásy-ut 73, II. emelet 25), ahol a szállítási feltételek, műszaki leírás, költségcsatolás, lámpaelosztási kimutatás vázlatrajzok is megtekinthetők, illetve az államvasutak nyomtatványára révén 5 koronáért meg is szerezhetők.

— A velencei magyar ház. A velencei műcsarnok közvetlen szomszédságában a „Giardino Publico“ területén befejezéshez közeledik a magyar művészház. Az új művészajlékot a közoktatásügyi minisztérium megbízásából Maróthi Géza építőművész építi és a munkálatokat Fittler Kálmán udvari tanácsos, a Képzőművészeti tanács építési előadója és Kertész K. Róbert kultuszminiszteri műszaki tanácsos ellenőrzi. A magyaros jellegű épület valóságos műemkek számba készül, amennyiben művészi díszítése a magyar ipar legnemesebb alkotásaiból van összeválogatva. Az új művészotthon, mely állandó kiállítási helyisége lesz a magyar művészeknek, a jövő tavaszán avatják föl nagy ünnepség keretében.

— A Kőbányai serfőző osztaléka. A Kőbányai polgári serfőző, amely tudvalevőleg Fiumében is bír jelentékeny kiviteli teleppel, most zárta le üzletét, melynek eredménye igen kedvező. Értesülésünk szerint az igazgatóság azt fogja javasolni a folyó hóban összehívandó közgyűlésnek, hogy a tavalyi 15 korona osztalékkal szemben 16 korona osztalék fizetessék a lefolyt üzletévre.

— A kivándorlási törvény. A képviselőház a szünetek utáni első érdemleges ülésében, mint értesülünk, a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot fogja tárgyalni. Ez alkalommal szóba kerülnek a Cunard-társasággal kötött szerződés dolgai.

— Trieszti hírek. Sarah Bernhardt, a nagy francia művésznő tegnap Budapestről Triesztbe érkezett, ahonnan egy egyptomi gőzzel Alexandriába és Kairóba fog utazni több heli vendégszereplésre.

A monfalconi hajógyárban kitört sztrájk még mindig tart.

Távirat ◀▶ Telefon.

A görög király Bécsben.

BÉCS, nov. 4. György görög király ma este 5 óra 50 perckor a nyugati vasút pályaudvarán ide érkezett, hogy Ferenc Józsefnek 60 éves császári jubileuma alkalmával szerencsekívánatait fejezze ki. A pályaudvaron megjelent őfelsége több főherceggel továbbá a polgári és katonai méltóságok, hat görög katonatiszt és a görög követség egész személyzete.

Midőn a vonat berobogott a 67-ik gyalogezred felállított díszsáza tisztegett és a katonazenekar a görög himnusz t játszott. A két uralkodó kétszer megölelte egymást azután elvonultak a díszsáza előtt és kocsiba ülve a hofburgba hajtottak. Este 7 órakor nagy díszbéd volt, a melyen mind a két uralkodó pohárköszönőt mondott.

A német császár osztrák területen.

ECKARTSAN, nov. 4. A német császár a Ferenc Ferdinánd trónörökös birtokán rendezendő vadászatokra ma este Siebenbrunn állomásra érkezett. A császár vadászruhában szállt ki kúlvonataból és szívélyesen megölelte és megcsókolta Ferenc Ferdinánd főherceget. Az után vele együtt automobilon az eckartsani kastélyba ment. A kíséret öt más automobilon követte őket.

A király látogatásai.

BÉCS, nov. 5. A király ma meglátogatta a Bécsben lakó összes főhercegeket és főhercegnőket.

A földmívelési tárca a bizottságban.

BUDAPEST, nov. 5. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Széll Kálmán elnöklété alatt ülést tartott, melynél Wekerle és Darányi miniszterek is jelen voltak.

Thoroczkay Viktor előadó ismerte a földmívelési tárca költségvetését.

Rátkay László a kormány birtokpolitikájában merészebb újításokat kíván és sürgeti a parcellázás kérdésének állami rendezését.

Hoitsy Pál az állami földek parcellázását óhajtja.

Nagy Emil az állam birtokpolitikájában sem lát semmi haladást. A spekulatív parcellázás és bérbeadás nem fejleszti az ország mezőgazdasági viszonyait. Az állami ellenőrzést sürgeti.

Ugion Gábor a parcellázás és bérbeadás egységes állami rendezését óhajtja. Ismerte az e téren előforduló visszaéléseket.

Sághy Gyula és Buzsák Barna hozzászólásai után Darányi földmívelésügyi miniszter megköszönte a tárcája iránt megnyilvánuló érdeklődést és hangsúlyozta, hogy jó gazdasági politika a birtokok jövedelmezőségének emelése. Nem szégyenli az e téren Magyarországon mutatkozó haladást. Az utóbbi években 6 millió négyszög méter mocsarat változtattunk át termő talajjává, ami közegészségügyi és gazdasági szempontból óriási jelentőségű dolog. A telepítési politika alappillére a jó nemzeti politikának. Reméli, hogy e tekintetben kifejtett működése hozzá fog járulni a szociális ellentétek enyhítéséhez.

A tanácskozás folyik.

Taft megválasztása.

LONDON, nov. 5. Az Egyesült-Államok utoljára választott elnöke, Taft a 483 elektor szavazat közül összesen 304 szavazat esett, míg Bryan mindössze 179 elektorszavazatot kapott.

A Lengyel-Polonyi pör.

BUDAPEST, nov. 5. Lengyel-Polonyi pörben a királyi kuria ma folytatta a semmiségi panaszok tárgyalását. Azután Székely Ferenc koronaügyész beszéde és Vázsonyi Vilmos repikája következett.

Kirabolt Wertheim-kassza.

GYÖNGYÖS, nov. 5. A gyöngyösi gőzfűrés és faipar Rt. irodájába az éjjel betörték és elrabolták az összes értékeket a Weirtheim-kasszával együtt. A sulyos pénztárt a délelőtti folyamán feltörve és kirabolva megtalálták a város határában.

Szamárköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsio használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsio

AZ Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hárjuk figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szeri teszik, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógytárban.

Figyelem! Csakis a „JACOBI“ jelzéssel valódi! Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Magyar borok. Kőbányai polgári sör.

Havi előfizetők felvételnek.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Új magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy Vico della Germania I. sz. alatt, a kaszárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitünőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagyrabecsült pártfogását.

Mély tisztelettel

Szathmáry György
hentes m.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Élő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárójában).

Cserepes növényben nagy választék.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Riporteri és kiadóhivatali

teendők ellátására a helyi viszonyokkal ismerős, intelligens fiatal embert keres jó fizetéssel

„A Tengerpart“

kiadóhivatala Vico dell' Ospedale.

Globus Hírlapügynökség.

Ujság-elárulás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

A DRENER ANTRAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) **FIUMEI FŐRAKTÁRA.**

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjaalakítva, új fürdő- és tolette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárúsító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, tolette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjaalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnnyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen ujonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ **„A TENGERPART” minden hirdetése eredménnyel jár.** ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Prodam és Társa Fiume

◀ **Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése** ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett). Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

Hotel Meublé Jolanda VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporetto megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos Inganni E.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasút mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

A hölgyközönség figyelmébe!

Értesitem Fiume és környékének úri hölgyközönségét, hogy bécsi bevásárlásomról hazaérkeztem s a **legújabb modellekkel** és formákkal rendelkezem. Izléses átalakítások is olcsón teljesítenek.

WEISS FANNY

Női kalap divatterme
FIUME, Via Andrassy 13 II. emelet.

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,

Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa 1) II. em. 17.

OCULÁRIUM

Budapest, IV., Kossuth-Lajos utca 15 főlem.
Wien, I., Kärntnerstrasse 39.

Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt. Szemüvegek és orrszíptetők 3 kor.-tól feljebb. Színházi és távcsövek minden kivételben dús választékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Első fiumei magyar úri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az úri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Hirdetéseket a kiadóhiv. felvesz.